

Critical Studies in Texts & Programs of Human Sciences,
Institute for Humanities and Cultural Studies (IHCS)
Monthly Journal, Vol. 20, No. 10, Winter 2020-2021, 125-150

A Critical Review of the Book *English in Educational Administration*

Vida Rahiminezhad*

Abstract

Educational administration is generally meant planning, organizing, guiding, coordinating, supervising, and evaluating the educational process, but specifically it means guidance, assistance, and creating the right environment for the educational activity. In other words, educational administration is the process of harmonizing human talents and taking advantage of environmental conditions for educational purposes. The aim of this article is to criticize the book entitled "*English in Educational Administration*". This book could help students to become familiar with the specialized vocabulary of Educational Administration in order to study research done in this area. It is found out that this book is not only an academic text, but it includes the characteristics of teaching and learning, as well. Findings show that along with several positive points in this book, a few shortcomings also point out, and some suggestions are provided to improve the textbook, such as to use up-to-date materials that contain less complex and long sentences and also to provide a section called "Further Reading" at the end of each lesson or at the end of the book to help students who need more information about the discussed points.

Keywords: Educational Administrative, Planning, Making Decision, Educational Psychology, Educational Sociology

---

* Assistant Professor of English Language and Literature, Research Institute for Education, Organization of Research and Educational Planning, Iran, vrahiminejad@yahoo.com

Date received: 2020-05-07, Date of acceptance: 2020-11-07

Copyright © 2010, IHCS (Institute for Humanities and Cultural Studies). This is an Open Access article. This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

پژوهش‌نامه انتقادی متون و برنامه‌های علوم انسانی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
ماهنامه علمی (مقاله علمی - پژوهشی)، سال بیستم، شماره دهم، دی ۱۳۹۹، ۱۲۷-۱۵۰

نقدی بر کتاب متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی (رشته علوم تربیتی)

ویدا رحیمی نژاد*

چکیده

مدیریت آموزشی به معنی عام، برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، هدایت، هماهنگی، نظارت و ارزشیابی فرآیند آموزش در نظر گرفته می‌شود، اما به معنای خاص مدیریت آموزشی، راهنمایی، مددکاری و ایجاد محیط مناسب برای فعالیت آموزشی می‌باشد. به عبارتی مدیریت آموزشی، فرایند هماهنگ کردن استعدادها و آدمی و بهره‌گیری از شرایط محیطی برای اهداف آموزشی است. هدف این مقاله نقد کتاب «متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی» است. این کتاب به دانشجویان کمک می‌کند که با واژه‌های تخصصی حوزه مدیریت آموزشی آشنا شده به نحوی که بتوانند از پژوهش‌ها و مطالعات انجام‌شده این حوزه در سایر نقاط جهان مطلع گردند، بررسی‌ها نشان داد که اثر حاضر علاوه بر علمی بودن، از ویژگی‌های درسی و آموزشی لازم تا حد زیادی برخوردار هست، البته محدود کاستی‌هایی نیز در این کتاب وجود دارد. پیشنهاداتی برای ارتقا کیفی اثر ارائه شده است که مهمترین آن استفاده از متون به روزی که دارای جملات طولانی و پیچیده کمتری هستند و همچنین ارائه یک بخش تحت عنوان «مطالعه بیشتر» در انتهای هر واحد درسی یا در انتهای کتاب تا چنانچه دانشجویان نیاز به مطالعه بیشتر در خصوص مباحث موردبحث داشتند، به آن‌ها مراجعه نمایند، است.

کلیدواژه‌ها: مدیریت آموزشی، برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری، روانشناسی آموزشی، جامعه‌شناسی آموزشی

* استادیار زبان و ادبیات انگلیسی، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش، vrahiminejad@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۲/۱۸، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۸/۱۷

۱. مقدمه

مدیریت آموزشی را به معنی عام، برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، هدایت، هماهنگی، نظارت و ارزشیابی فرآیند آموزش در نظر گرفته می‌شود، اما به معنای خاص مدیریت آموزشی، راهنمایی، مددکاری و ایجاد محیط مناسب برای فعالیت آموزشی می‌باشد. به عبارتی مدیریت آموزشی، فرایند هماهنگ کردن استعداد‌های آدمی و بهره‌گیری از شرایط محیطی برای اهداف آموزشی است (صافی، ۱۳۷۳).

علاقه‌بند (۱۳۷۴) معتقد است که مدیریت آموزشی یعنی مدیریت آن بخش از فعالیت‌های سازمان‌های آموزشی است که مستقیماً با امر آموزش و پرورش و یادگیری مرتبط است. از جمله، فعالیت‌های مربوط به برنامه‌های آموزشی، مواد و محتوای دروس، روش‌ها و وسایل آموزشی، مشاوره و راهنمایی تحصیلی، اقدامات آموزشی محل، امور معلمان و دانش‌آموزان است.

مدیریت آموزشی، باید قبل از هر چیز اهداف آموزش و پرورش را به‌خوبی بشناسد و آن‌ها را موردبررسی قرار دهد و به کار گیرد. این اهداف شامل کمک به افراد سازمان آموزشی برای رسیدن به اهداف آموزش و پرورش، راهنمای اعضای سازمان برای تشخیص و درک بهتر هدف‌ها، همکاری، کمک، تقویت و حمایت از اعضای سازمان آموزشی، مشارکت افراد در تصمیم‌گیری و تبادل نظر با آن‌ها و ایجاد مسئولیت‌های مشترک در سازمان آموزشی، ایجاد روابط انسانی مطلوب و احترام متقابل بین مدیر و اعضای سازمان آموزشی، شناخت نیازها و حل مشکلات دانش‌آموزان به‌منظور دستیابی به اهداف آموزشی، توجه به تفاوت‌های فردی و کمک به کشف و بروز استعداد‌های دانش‌آموزان، کمک و یاری به بهبود و اصلاح فرآیند آموزش و پرورش، فراهم نمودن امکانات و زمینه مساعد برای بروز خلاقیت و ابتکار، به‌منظور رشد و بلوغ فکری اعضای سازمان و ایجاد هماهنگی بین منابع و فعالیت‌های سازمان آموزشی است (قرائی مقدم، ۱۳۷۵).

طبق آیین‌نامه شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم و فن‌آوری در سال ۱۳۷۳ در این درس دو واحدی در مقطع کارشناسی دانشجویان با «لغات، اصطلاحات و متون از منابع متداول رشته‌های مدیریت و مدیریت آموزشی به‌منظور توسعه معلومات دانشجویان جهت استفاده از منابع علمی و فنی رشته تحصیلی مربوط به زبان انگلیسی» آشنا می‌شوند.

از آنجایی که دست‌یابی و مطالعه پژوهش‌های مربوط به مدیریت آموزشی به زبان انگلیسی و آشنایی با مباحث به‌روز در سایر نقاط دنیا از اهمیت زیادی برخوردار است،

نقدی بر کتاب *متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ...* (ویدا رحیمی نژاد) ۱۲۹

تدوین کتابی که بتواند این هدف را برآورده کند نیز اهمیت دارد. به همین دلیل این مقاله در نظر دارد که کتاب «متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی» را از نظر ابعاد شکلی و محتوایی مورد نقد و بررسی قرار دهد.

۲. معرفی کل اثر

کتاب «متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی» منبع آموزشی است که در اختیار متخصصان، کارشناسان و دانشجویان قرار گرفته است. مؤلف کتاب محمود علیمحمدی است. محمود علیمحمدی مؤلف چند کتاب دانشگاهی دیگر به زبان انگلیسی می‌باشد، مانند «زبان خارجی (۵)» (رشته مدیریت دولتی) (۱۳۹۱)، «زبان تخصصی» (رشته تربیت بدنی) (۱۳۹۲) توسط محمود علیمحمدی، آذر آقایی و ابوالفضل فراهانی تألیف شده است و هر دو کتاب توسط دانشگاه پیام نور به چاپ رسیده است. مؤلف کتاب «زبان انگلیسی عمومی» (۱۳۹۱) محمود علیمحمدی و حسن خلیلی است و توسط انتشارات راه به چاپ رسیده است.

اثر حاضر «متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی» برای نخستین بار در شهریور ۱۳۷۶ به چاپ رسیده است و تا دی‌ماه ۱۳۹۳ پانزده بار به چاپ رسیده است. پیش از ارائه محتوای اصلی کتاب پیشگفتار آمده است، نویسنده در پیشگفتار به صورت مختصر به موارد زیر اشاره کرده است:

۱. هدف از نگارش کتاب
۲. مشخص کردن مخاطبین کتاب
۳. معرفی اجمالی مطالب ارائه شده در کتاب
۴. نحوه استفاده از کتاب (به صورت مستقل)
۵. مشخص بودن اهداف هر واحد درسی
۶. وجود پاسخنامه هر واحد درسی

پس از پیشگفتار، بخش تصدیق‌نامه وجود دارد. در این بخش از کلیه افرادی که مؤلف را تشویق و همچنین کمک کرده‌اند تا این کتاب نوشته شود، تشکر شده است. این افراد شامل ویراستار، نمونه‌خوان، تایپیست، گرافیک و صفحه‌آرا تشکر کرده است.

بعد از تصدیق‌نامه، «راهنمای مطالعه» ارائه شده است. در این بخش علاوه بر اینکه مجدداً به هدف تألیف اشاره شده است، مخاطبین راهنمایی شده‌اند که چگونه از کتاب به صورت مستقل استفاده کنند. در «راهنمای مطالعه» ساختار کتاب به صورت کلی توضیح داده شده است.

کتاب شامل ۱۰ واحد درسی است. هر واحد درسی شامل پنج قسمت است. در قسمت اول اهداف کلی و در قسمت دوم اهداف رفتاری مورد انتظار در واحد ارائه شده است. پس از آن معنای لغات جدید ارائه شده و برای هر لغت یک مثال نیز آورده شده است. قسمت چهارم تحت عنوان «خواندن» است که شامل متون متنوعی مرتبط با مدیریت آموزشی است. هدف اصلی از ارائه این متون آشنا کردن مخاطبین با خواندن متون معتبر و واقعی است، تا مهارت مخاطبین افزایش یافته و واقعیت‌ها، ایده‌ها، بحث‌ها و غیره را درک کنند. در این قسمت همچنین تمرینات درک مطلب که متمرکز بر رویه‌های پیشنهاد دادن، کاربرد، تبیین ویژه و اصطلاح است ارائه شده است. در قسمت پنجم هر واحد درسی، متن کوتاهی در اختیار مخاطبین قرار داده شده تا خواننده و مطالب آن را به فارسی ترجمه کنند، به نحوی که ترجمه از نظر فنی صحیح بوده، و همچنین از واژه‌های تخصصی و فنی مدیریت آموزشی استفاده شود.

در انتهای کتاب برای استفاده مستقلانه مخاطبین از این کتاب دو پیوست قرار داده شده است، در اولین پیوست پاسخ تمام سؤالات مطرح شده در هر واحدهای درسی ارائه شده است. در دومین پیوست تمامی واژه‌های جدید ارائه شده در کتاب به ترتیب حروف الفبا فهرست و به فارسی ترجمه شده‌اند.

همانطور که گفته شد ده واحد درسی در این کتاب ارائه شده است که عناوین آن به شرح زیر است:

۱. مقدمه‌ای بر مدیریت آموزشی (۱)
۲. مقدمه‌ای بر مدیریت آموزشی (۲)
۳. مدیریت آموزشی (۱)
۴. مدیریت آموزشی (۲)
۵. رویکردهای یادگیری-یاددهی در آینده
۶. برنامه‌ریزی آموزشی
۷. اقتصاد آموزشی

نقدی بر کتاب *متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ...* (ویدا رحیمی نژاد) ۱۳۱

۸. روانشناسی آموزشی

۹. جامعه شناسی آموزشی

۱۰. آموزش تطبیقی

این ده واحد ۱۱۷ صفحه را به خود اختصاص داده اند که توزیع صفحات به شرح جدول زیر است:

جدول شماره یک. تعداد صفحات و میزان درصد صفحات هر واحد درسی نسبت به کل صفحات واحدهای درسی

شماره واحد درسی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	جمع
تعداد صفحات	۱۴	۱۳	۱۱	۱۲	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۲	۱۱۷
درصد	۱۱.۹۶	۱۱.۱۱	۹.۴۰	۱۰.۲۵	۹.۴۰	۹.۴۰	۹.۴۰	۹.۴۰	۹.۴۰	۱۰.۲۵	۱۰۰

طبق جدول شماره یک بالاترین تعداد صفحات مربوط به واحد درسی یک است که دارای ۱۴ صفحه است و ۱۱.۹۶ درصد از کل صفحات واحدهای درسی را به خود اختصاص داده است، واحدهای درسی دو، چهار و ده به ترتیب دارای ۱۳، ۱۲ و ۱۲ صفحه که ۱۱.۱۱، ۱۰.۲۵ و ۱۰.۲۵ درصد را به خود اختصاص داده‌اند. سایر واحدهای درسی هر کدام دارای ۱۱ صفحه هستند که هر واحد ۹.۴۰ درصد از کل صفحات واحد درسی را به خود اختصاص داده‌اند و بیشترین فراوانی تعداد صفحات مربوط به واحدهای درسی است که ۱۱ صفحه را به خود اختصاص داده‌اند.

قسمت اول و دوم هر واحد درسی به ترتیب به اهداف عمومی و رفتاری اختصاص یافته و سومین قسمت به ارائه واژگان جدید و مثال برای هر واژه جدید اختصاص یافته است. قسمت سوم تحت عنوان واژه جدید است خود به سه بخش تقسیم می‌شود: در ابتدا ارائه کلمات جدید، سپس تمرین برای پیدا کردن معنای واژه‌ها است به این صورت که واژگان در دو ستون قرار داده شده‌اند که در ستون اول واژه و در ستون روبروی آن مترادف‌ها به صورت درهم ارائه شده‌اند و دانشجو بایستی که مترادف‌های مربوط

۱۳۲ پژوهش‌نامه انتقادی متون و برنامه‌های علوم انسانی، سال بیستم، شماره دهم، دی ۱۳۹۹

به هر واژه را مشخص نماید. آخرین بخش تمرینات مربوط پر کردن جاهای خالی مرتبط با واژه جدید است.

تعداد کلمات جدید در هر واحد درسی متفاوت و به شرح جدول زیر است:

جدول شماره دو. تعداد و درصد واژه های جدید ارائه شده در واحدهای درسی کتاب

شماره واحد درسی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	جمع
تعداد واژه های جدید	۲۰	۱۲	۷	۹	۷	۸	۷	۶	۹	۷	۸۲
درصد	۲۴.۳۹	۱۴.۶۳	۸.۵۳	۱۰.۹۷	۸.۵۳	۹.۷۵	۸.۵۳	۷.۳۱	۱۰.۹۷	۸.۵۳	۱۰۰

همان‌طور که جدول شماره دو نشان می‌دهد بیشترین واژگان جدید ارائه شده مربوط به واحد یک با ۲۰ و سپس واحد دو با ۱۲ واژه است. کمترین تعداد واژگان جدید ارائه شده مربوط به واحد درسی هشت با شش واژه است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، فراوانی ارائه هفت واژه جدید در واحدهای درسی از سایر موارد بیشتر است. به این معنا که در چهار واحد درسی شماره سه، پنج و هفت و ده به صورت مساوی هفت واژه جدید ارائه شده است. به صورت کلی در این کتاب ۸۲ واژه جدید ارائه شده است.

قسمت چهارم که تحت عنوان «خواندن» است خود به چند بخش تقسیم شده است. بخش اول ارائه متن خواندن، سپس تمرینات درک مطلب که خود شامل سه بخش تمرینات تشخیص گزینه درست از نادرست، سؤالات چهارگزینه‌ای و تشریحی است.

قسمت پنجم «ترجمه» است. در این قسمت یک، دو و یا سه پاراگراف به زبان انگلیسی ارائه شده است و از دانشجویان خواسته شده است که متن ارائه شده را به فارسی ترجمه کنند. در این قسمت فراوانی یک پاراگراف در کلیه واحدهای درسی بیشتر است.

۱.۲ تجزیه و تحلیل واحدهای درسی

عنوان واحد اول درسی «مقدمه‌ای بر مدیریت آموزشی ۱» است. پنج قسمت این واحد شامل ۱۴ صفحه است. بخش خواندن دارای ۶ پاراگراف است، که در آن تعاریف متفاوت

نقدی بر کتاب *متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ...* (ویدا رحیمی نژاد) ۱۳۳

از مدیریت آموزشی توسط پالسن (Paulsen) ارائه شده است. پالسن تعریف پیچیده ای از کنزوویچ (Knezevich) را به این صورت ارائه داده است که مدیریت آموزشی یک فرآیند اجتماعی مرتبط با ایجاد، نگهداری، ترغیب، کنترل و انسجام به صورت رسمی و غیررسمی، سازمان‌دهی نیروی انسانی و مادی در یک سیستم منسجم طراحی شده برای رسیدن به اهداف تعیین شده (آموزشی) است. او به سیستم‌های آموزشی متمرکز و غیرمتمرکز اشاره شده است، کشورهای کانادا، انگلیسی و ایالات متحده دارای سیستم آموزشی غیرمتمرکز و کشورهای فرانسه، اسپانیا و همچنین کشورهای در حال توسعه از جمله کشورهای هستند که سیستم آموزشی اجرا می‌شود. در کشورهایی که آموزش به صورت متمرکز بوده، آموزش و جامعه مرتبط با یکدیگر هستند و از آموزش و پرورش برای رسیدن به اهداف دولت استفاده می‌شود. کشورهایی نیز وجود دارند که از فلسفه دموکراتیک democratic philosophy پیروی می‌کنند. مسئولیت تصمیم‌گیری در خصوص آموزش و پرورش با شهروندان از طریق نمایندگانی است که انتخاب کرده‌اند. در این واحد درسی همچنین به نقش مدیران مدارس در کشورهای مختلف نیز اشاره شده است، به این صورت که در برخی از کشورها مدیران مدارس نمایندگانی، جهت اعمال سیاست‌های دولت از طریق مدارس هستند و در بعضی کشورهای دیگر مانند ایالات متحده مدیران مدرسه در واقع رهبران آموزشی حرفه‌ای/تخصصی می‌باشند.

سپس به معرفی نخستین مدیران آموزشی در قرن ۱۹ در ایالات متحده که شامل هوراس من (Horace Mann) از ماساچوست و هنری بارنارد (Henry Barnard) از کنتیکت پرداخته شده، همچنین از الوود پی. کوبرلی (Elwood P. Cubberley) در دانشگاه استنفورد و دیگران متخصصانی که در نیمه اول قرن بیستم و سال‌های بعدی که اقدام به تدوین متونی برای تربیت مدیران جهت درج در برنامه‌های دانشجویان کرده‌اند، نام برده شده است.

عنوان واحد درسی دوم «مقدمه‌ای بر مدیریت آموزشی (۲)» می‌باشد. این واحد درسی به صورت کلی شامل ۱۳ صفحه است. بخش خواندن شامل هفت پاراگراف است که توسط پالسن [Paulsen] در تاریخ ۱۹۸۷ نوشته شده است. در این واحد درسی «برنامه‌ریزی» را یک عنصر مهم مدیریت آموزشی است. در ایالات متحده برای تربیت مدیران آموزشی برنامه‌های جامعی که کلاً شامل چندین حوزه تکمیلی از این دانش است، ارائه می‌شود. این حوزه‌ها شامل نظریه‌های سازمانی و مدیریتی، سیاست آموزش و پرورش، برنامه‌های درسی، قانون مدرسه، امور مالی و مدیریت کسب و کار، مدیریت فضای مدارس (school plant)

administration)، خدمات مشاوره و راهنمایی، نظارت و مدیریت کارکنان، روش‌های ارزیابی برنامه و هماهنگ کردن فعالیت‌های حمل و نقل، برنامه‌های نهار مدرسه و فوق‌برنامه است. در این واحد نظریه مدیریت مورد بحث قرار گرفته است و اشاره شده که در برنامه‌های تربیت مدیران در ایالات متحده به صورت مشخص به این نظریه توجه شده است، مهارت‌های تصمیمی‌گیری نیز از عناصر اصلی دوره‌های جدید است که برای توسعه توانایی‌های رهبری طراحی شده است. «برنامه درسی» یک حوزه متکی به خود است که در آن حوزه، مدیر باید ویژگی خاصی داشته باشد. «برنامه آموزشی» program educational، فعالیت‌های سازمان یافته برای ارائه آموزش در موضوعات تعریف شده به صورت سنتی است. یک مدیر آموزشی مدرن، نیازمند داشتن اشراف نسبت به ماهیت و محدوده برنامه درسی مدرن و همچنین روش‌های مورد نیاز برای تغییر مؤثر است. با توجه به بافت مدرسه و منطقه مدیریت، مدیر مدرسه باید آگاهی لازم جهت تنظیم و نگهداری بودجه، برآورد هزینه مناسب، نگهداری حساب‌های مالی و گزارش مالی داشته باشد. در این واحد درسی به تاریخچه مدیریت فضای مدارس (school plant administration) که از ۱۹۵۰ شروع شده، اشاره شده است. ایجاد و ساخت فضا در مدرسه به نحوی که نیازهای آموزشی را برآورده کند یک موضوع مهم و دشوار است. تهیه فضا برای نیازهای آموزشی بایستی از قبل مدنظر قرار گیرد. نکته دیگر که در این واحد به آن برمی‌خوریم نظریه یادگیری است که دیگر عنصر مهم مدیریت آموزشی است. مدیری که به نظریه‌های یادگیری و هوش اشراف داشته و نیاز به برنامه‌های مناسب راهنمایی و مشاوره مناسب را درک کند، رهبری مؤثرتری در مقایسه با مدیرانی که خود را فقط مدیر یک شرکت آموزشی می‌دانند، خواهند داشت.

یک مدیر آموزشی بایستی اشراف لازم نسبت به وقایع مرتبط با دولت، حرفه و همچنین نقش مدیریتی خود داشته باشد، آگاه به تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش بوده و نظریه‌های مدیریتی دولتی و آموزشی را بدان تا از عهده امور مدیریتی آموزشی برآید.

عنوان واحد درسی سوم «مدیریت آموزشی ۱» می‌باشد. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر ۱۱ صفحه است. بخش خواندن این واحد درسی شامل ۶ پاراگراف است که نویسنده آن تیبورسیو (۱۹۸۵، Tiburcio) است. در این واحد درسی از سی و هفتمین کنفرانس بین‌المللی آموزش و پرورش، دفتر بین‌المللی آموزش و پرورش یاد شده است که از کشورهای عضو یونسکو (UNESCO) درخواست شد تا به پرسشنامه‌ای در خصوص «بهبود سازمان و مدیریت سیستم‌های آموزشی به عنوان وسیله‌ای برای توسعه کارآیی حق

نقدی بر کتاب *متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ...* (ویدا رحیمی نژاد) ۱۳۵

تحصیل» پاسخ دهند. پاسخ‌های داده شده در سه گروه «مشکلات سازمان و عملکرد مرتبط با ساختار و فرایند اداری»، «مشکلات هماهنگی و انسجام بین ساختارها، نقش‌ها و افراد در سطوح مختلف مدیریت» و «مشکلات مربوط به اثربخشی اقدامات، به ویژه در رابطه با اجرای سیاست‌های آموزشی» تنظیم شدند.

عنوان واحد درسی چهارم «مدیریت آموزشی ۲» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر ۱۲ صفحه است. بخش خواندن این واحد درسی شامل ۵ پاراگراف بوده و نویسنده آن تیورسیو (Tiburcio, ۱۹۸۵) می‌باشد. در سه پاراگراف اول این واحد درسی ابتدا از مدیریت به صورت کلی صحبت به میان می‌آید و مباحث پاراگراف چهارم و پنجم مرتبط با موضوع مدیریت آموزشی است. در این واحد درسی اشاره شده است که هم کشورهای صنعتی و هم کشورهای در حال توسعه با چالش‌های متعددی روبرو بوده ولی باین وجود به صورت کلی تأکید بر تغییرات و تحول ساختاری جامعه در راستای توسعه است. اکثریت کشورها هیچ تردیدی در شناخت ابعاد مختلف (to recognize the complementarity of the different dimensions of development) توسعه و همچنین نقش و مشارکت جمعیت‌ها در فرآیند رسیدن به توسعه نکرده‌اند. از این زاویه هر اقدام آموزشی بایستی برای رسیدن به اهداف توسعه باشد. نکته دیگری که در این واحد درسی به آن اشاره شده است، اهمیت حذف انواع مدیریت با رویکردهای سنتی است و جایگزین کردن رویکردی مرتبط با مدیریت توسعه است. از مشخصه‌های مدیریت سنتی به صورت کلی غیر پویا بودن، مقاومت کردن در مقابل تغییر و همچنین سیستمی است که قادر به اصلاح اشتباهات خود (سازمان بوروکراتیک) نیست، مدیریت جدید بایستی ضرورتاً پویا، مدرن و انعطاف‌پذیر باشد و دارای توانایی «یادگیری»، واکنش، کنش و سازگار کردن خود با تغییرات ناگهانی محیط و سایر موارد باشد.

عنوان واحد درسی پنجم «رویکردهای یادگیری و یاددهی در آینده» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر ۱۱ صفحه است، که نویسنده آن کالدول (Caldwell, 1990) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل سه پاراگراف است. پاراگراف اول طولانی بوده که یک صفحه و نیم را به خود اختصاص داده است. در واحد درسی به این نکته اشاره شده است که مدرسه و آموزش و پرورش به طور کلی در پایان قرن متفاوت خواهند بود. متون درسی باید به نحوی باشد که رهبر این برای مدرسه خود مختار بنمایند. فانتینی [Fantini] (۱۹۸۶) «پیشرفته‌ترین مفاهیم» (state-of-the-art concepts) کاربردی در در

آموزش و پرورش را شناسایی کرده است، از جمله پذیرش این اصل که تمام مردم می‌توانند تحت شرایط صحیح یاد بگیرند. او بر این باور است که «چنانچه یک برنامه به اهداف مورد نظر خود دست نیابد، باید دوباره و دوباره طراحی شود تا زمانی که به آن اهداف برسند. «این یادگیرنده نیست که با شکست مواجه می‌شود، بلکه این برنامه است که شکست می‌خورد.»، اگر این اصل که «تمام مردم تحت شرایط صحیح یاد می‌گیرند» پذیرفته شده باشد، انتخاب و تدارک راهکارهای جایگزین در مدرسه به‌عنوان یک ضرورت پذیرفته می‌شود.

عنوان واحد درسی ششم «برنامه‌ریزی آموزشی» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر ۱۱ صفحه است و نویسنده آن لوری (Lourie, 1985) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل هفت پاراگراف است. در این متن، اشاره شده است که برنامه‌ریزی آموزشی یک علم نیست بلکه فن کاربردی برای تصمیم‌گیری و سازمان‌دهی اجرایی است. باین وجود برنامه‌ریزی آموزشی ارتباط نزدیکی و گسترده‌ای با اقتصاد، جامعه‌شناسی، جمعیت‌شناسی، آموزش و حتی مطالعات تطبیقی دارد. در روسیه سابق، برنامه‌ریزی در بخش آموزشی از دهه ۱۹۲۰ شروع شد، اما در کشورهای دیگر تا بعد از جنگ جهانی این برنامه‌ریزی آغاز نگردید.

عنوانی که برای واحد درسی هفتم انتخاب شده است «اقتصاد آموزشی» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر ۱۱ صفحه است و نویسنده آن اوریول (Orivel, 1985) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل ۱۱ پاراگراف است. در این متن اشاره شده است که اقتصاد آموزشی احتمالاً یکی از جوان‌ترین علوم آموزشی است. تقریباً از پایان دهه ۱۹۵۰ این علم به‌عنوان یک دیسپلین مستقل به حساب آمد. مفهوم سرمایه انسانی پیش‌زمینه نظریه اصلی اقتصاد آموزشی است که به «سرمایه‌گذاری» بر آموزش افراد تأکید دارد.

عنوان واحد درسی هشتم «روانشناسی آموزشی» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر ۱۱ صفحه است، که نویسنده این واحد میالرت (Mialaret, 1985) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل ۹ پاراگراف است. در این متن اشاره شده است که «روانشناسی آموزشی» برای مدت طولانی یکی از مهم‌ترین علوم آموزشی بوده است. روانشناسی آموزشی موقعیت دانش‌آموزان در زندگی مدرسه و در فرآیندهای یادگیری

نقدی بر کتاب *متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ...* (ویدا رحیمی نژاد) ۱۳۷

مشخص می‌کند. روانشناسی آموزشی مباحث مشترکی با روانشناسی عمومی (نظریه یادگیری به‌عنوان مثال) و روانشناسی ژنتیک (توسعه هوش) دارد.

عنوان واحد درسی نهم «جامعه‌شناسی آموزشی» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر ۱۱ صفحه است، که نویسنده بخش خواندن این واحد میالرت و آیزمیرت-جاماتی (Mialaret, Isambert-Jamati, 1985) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل ۴ پاراگراف است. در متن خواندن این واحد درسی اشاره شده است که هیچ جامعه‌شناس مشهوری جامعه‌شناسی آموزشی را نادیده نگرفته است. هنری جین (Henri Jaane) معتقد است که «از دید یک جامعه‌شناس، آموزش و پرورش ضرورتاً فرآیند فرهنگ پذیری» (acculturation) است. یک موسسه رسمی دارای دو نقش انتقال میراث گذشته و ایجاد آمادگی برای دگرگونی‌ها در آینده است.

عنوان واحد درسی دهم «مطالعات تطبیقی» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر ۱۲ صفحه است. نویسنده متن خواندن این واحد تانخوی (Thanh Khoi, 1985) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل دو قسمت است. قسمت اول تحت عنوان «مطالعات تطبیقی» است که شامل هشت پاراگراف است و قسمت دوم تحت عنوان «هدف آموزش و پرورش تطبیقی» است دارای سه پاراگراف است. در قسمت اول این بخش اشاره شده است که آموزش و پرورش تطبیقی به‌عنوان یک علم در پی پیدا کردن، تجزیه و تحلیل کردن و تبیین شباهت‌ها و تفاوت‌های بین وقایع آموزشی مرتبط با بافت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. نخستین پیشگامان این علم نویسندگانی بودند که مؤسسات آموزشی تعدادی از کشورهای را بازدید کرده و وضعیت آن‌ها را شرح داده اند. کشورهایی مانند یونان، روم، چین، اسلام. در واقع مطالعه تطبیقی از سال ۱۸۱۷ با انتشار کتاب ماری-آنتوان جولین [Mare-Antoine Jullien] برای رفع نیازهای آموزشی در زمان خود جولین نوشته شده بود. برای رفع نقص‌های آموزشی در زمان خودش بود، شروع شد. جولین پیشنهاد کرد که اگر مطالعه‌ای در خصوص مدارس و روش‌های آموزش در کشورهای مختلف صورت گرفته باشد، این امکان به وجود می‌آید که اطلاعات جمع‌آوری شده از طریق پرسشنامه‌های منسجم، در جداولی که حاصل تجزیه و تحلیل موارد است، طبقه‌بندی شده و از تحلیل آن‌ها به اصول تقریبی مثبتی دست‌یافت که منجر به پیشرفت‌هایی در سیستم آموزش و پرورش ملی می‌گردد. در قسمت دوم اشاره به «هدف آموزش و پرورش تطبیقی» است اشاره شده است. به‌عنوان مثال در مطالعه تطبیقی مراکز

تربیت معلم دو کشور، می‌توان از دیدگاه آموزشی هر دو نوع مرکز تربیت معلم را مطالعه کرده و محتوا و روش‌های هر دو را بررسی کرد. این بررسی می‌تواند از دیدگاه روانشناسی بوده و انگیزه‌ها و علاقه‌های معلمان را بررسی کند، یا از دیدگاه اجتماعی به بررسی تأثیر اجتماع بر تربیت معلمان، یا اقتصادی از طریق مطالعه هزینه‌ها و سودهای آموزش، یا از دیدگاه تاریخی و غیره باشد.

۳. بررسی و تحلیل ابعاد شکلی اثر

۱.۳ امتیازها

اثر حاضر به‌عنوان منبع اصلی درس تخصصی متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی به ارزش دو واحد در رشته علوم تربیتی گرایش مدیریت برنامه‌ریزی آموزشی است. در ابتدای هر واحد درسی بخش به معرفی اهداف کلی و رفتاری درس اختصاص یافته است. نوع قلم و اندازه آن مناسب است زیرا که مطالب به راحتی خوانده می‌شود. قطع کتاب وزیری است. به‌منظور اثربخشی بیشتر و سهولت در استفاده از کتاب، دو بخش پیشگفتار و راهنمای مطالعه در کتاب گنجانده شده است. در پیشگفتار هدف کلی از نگارش کتاب ارائه شده است. اثر حاضر برای آشنایی دانشجویان با مطالب مختلف حوزه مدیریت آموزشی به‌نحوی که بتوانند مستقلانه از کتاب استفاده کنند، تدوین شده است.

فهرست مطالب کتاب به‌صورت اجمالی معرفی شده اند. در بخش تمرینات فضای لازم برای یادداشت برداری مخاطبین وجود دارد. معنای واژه‌های جدید در ابتدای هر واحد درسی به انگلیسی ارائه شده اند و نوع واژه (اسم، فعل، صفت، قید، عبارت اسمی و ...) نیز مشخص شده است و برای هر واژه جدید یک مثال اختصاص داده شده است. مشخص شدن نوع واژه به مخاطبین کمک می‌کند که با جایگاه واژه جدید در جمله و همچنین نحوه استفاده آن در جمله پی ببرند. همچنین دانشجویان را در درک معنای واژه جدید از طریق ایجاد ارتباط با واژه‌های شناخته شده قبلی خود یاری می‌کنند. واژه‌های جدید به صورت پررنگتر در مثال‌ها ارائه شده اند، این امر توجه دانشجویان را به محل قرار گرفتن واژه جدید در جمله جلب می‌کند.

در بخش ارائه واژه جدید یک قسمت مربوط به یافتن مترادف واژه‌های جدید است. در این بخش تعداد مترادف‌هایی که در ستون مقابل واژه‌های جدید ارائه شده است، بیشتر

نقدی بر کتاب *متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ...* (ویدا رحیمی نژاد) ۱۳۹

است، این امر باعث می‌شود که مخاطبین با دقت به فهم مترادف‌ها پرداخته و از انتخاب مترادف واژه‌ها به صورت شانس‌مآبانه ممانعت به عمل آمده است.

در بخش «خواندن» خطوط متن شماره‌گذاری شده‌اند، شماره‌گذاری از آن جهت یکی از مزایای اثر محسوب می‌شود که امکان ارجاع به متن در تمرینات را به آسانی فراهم می‌کند. صحافی کتاب در حد قابل قبول بوده و تورق مکرر آن توسط مخاطبین به راحتی باعث ازهم‌گسیختگی صفحات از یکدیگر نمی‌شود. جداول که از مواد دیداری کتاب به حساب می‌آیند و در یک صفحه قرار گرفته‌اند به طوری که خواننده به راحتی کل جدول را می‌تواند ملاحظه کند.

واژگان جدید به ترتیب حروف الفبا ارائه شده‌اند. این امر به دانشجویان کمک می‌کند که یک واژه مشخص را در زمان اندکی بیابند. از طرفی با توجه به اینکه واژه‌ها احتمالاً بیشتر از یک معنادارند، ارائه معنای واژه‌های جدید از گیج شدن دانشجویان در فهم درست واژه جدید در جمله یا پاراگراف جلوگیری به عمل می‌آورد. به عنوان مثال در واحد درسی اول، واژه جدید «assume» که فعل است ارائه شده است. این واژه در فرهنگ لغات لانگمن ۵ دارای پنج معنای مختلف است (ص. ۲۰)، که شامل:

1. To think that something is true, although you do not have definite proof
2. To start to have control, responsibility etc or to start in a particular position or job
3. To behave in a way that does not show how you really feel, especially in order to seem more confident, happy etc than you are
4. To start to have a particular quality or appearance
5. To be based on the idea that something else is correct

معنای مورد نظر واژه «assume» در این واحد درسی گزینه شماره دو می‌باشد. در پایان هر درس فعالیت‌هایی برای ترجمه در نظر گرفته شده است. در انتهای کتاب بخشی تحت عنوان فهرست واژگان جدید در نظر گرفته شده است که کلیه واژه‌های جدید کتاب از انگلیسی به فارسی ترجمه شده است.

۲.۳ کاستی‌ها

در کنار مزایای شکلی کتاب در این قسمت به مواردی اشاره می‌شود که توجه به آن‌ها در بالا بردن کیفیت کتاب مؤثر است. به‌عنوان مثال طرح روی جلد یک معلم را در حال تدریس در کلاس نشان می‌دهد که هرچند اشاره به محیط آموزشی دارد ولی چندان با موضوع این کتاب که مدیریت آموزشی است، مرتبط نیست. از طرفی طرح جذابیت لازم را نداشته و رنگ‌هایی که در آن استفاده شده است توجه دانشجویان را به خود جلب نمی‌کند. عنوان کتاب با قلمی نوشته شده است که با توجه به فضای روی جلد اندازه چندان مناسبی ندارد. در صفحاتی که متن خواندن ارائه شده است، فضای لازم برای یادداشت کردن نکات موردنظر دانشجویان به دلیل وجود حاشیه کم در سمت راست، چپ و پایین صفحه وجود ندارد. مواد دیداری کتاب بیشتر به ارائه جدول اکتفا شده است و فقط یک نمودار در صفحه ۸۷ وجود دارد که ارتباط حوزه‌های مختلف مرتبط با روانشناسی را مشخص کرده است. این نمودار در انتهای صفحه درجایی قرار دارد که توجه دانشجویان را به خود چندان جلب نمی‌کند. در پیشگفتار مشخص نشده است که مخاطبین این کتاب چه کسانی هستند. همچنین در ابتدای هر واحد درسی به صورت مشخص یک بخش به ذکر اهداف کلی یک بخش مجزا به اهداف رفتاری اختصاص یافته است. این اهداف مکرراً با همان جملات در تمام واحدهای درسی تکرار شده‌اند و تنها تفاوت این بخش واژه‌های جدیدی است که معرفی شده‌اند.

همان‌طور که در بخش معرفی این اثر ذکر شد اولین چاپ این کتاب در سال ۱۳۷۶ بوده است و تا سال ۱۳۹۳، پانزده بار به چاپ رسیده است. این سوال پیش می‌آید که آیا در طی پانزده بار چاپ اصلاح شده است و اگر شده چه تغییراتی کرده است؟

۴. بررسی و تحلیل محتوای اثر

۱.۴ امتیازها

بررسی کتاب مشخص کرد که دستورالعمل انجام تمرینات به صورت واضح ارائه شده است و برای فهم بیشتر دانشجویان یکی از تمرینات به صورت مثال انجام شده تا راهنمایی برای دانشجویان باشد. در بخش تمرینات تشخیص درست از نادرست، تمریناتی وجود دارد که دانشجویان را وادار به مراجعه مجدد به متن، جهت مطالعه دقیق و یافتن پاسخ درست

نقدی بر کتاب *متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ...* (ویدا رحیمی نژاد) ۱۴۱

می‌کند. به‌عنوان مثال تمرین ۳ در صفحه ۱۱ از جمله سؤالات خوب این بخش هستند که دانشجویان به‌سرعت قادر به یافتن پاسخ صحیح آن نیستند:

The author defines educational administration at the beginning and end of the first paragraph.

برای تشخیص درست یا نادرست بودن این جمله، دانشجویان بایستی که تمام پاراگراف ۱ را به‌دقت بخوانند. در واقع این تمرین دانشجویان را به‌سوی یادگیری مفهومی هدایت کرده و منجر به یادگیری عمیق‌تر می‌شوند.

مثال دیگری که می‌توان ارائه داد سؤال شماره ۴ در واحد درسی شماره سه در بخش تمرینات تشخیص درست از نادرست در صفحه ۲۳ است. برای پاسخگویی به این سؤال مخاطبین نیاز دارند که به‌صورت دقیق پاراگراف چهارم را خواننده و ساختار پیچیده جمله موردنظر را درک کرده و سپس تصمیم بگیرند که جمله ارائه‌شده در تمرین درست است یا نادرست. باید در نظر داشت که درگیر شدن دانشجویان با فعالیت‌ها، منجر به یادگیری می‌شود.

اکثر تمرینات چهارگزینه‌ای بخش خواندن سؤالات خوبی می‌باشند که دانشجویان به‌راحتی بدون درک مطلب ارائه‌شده قادر به پاسخگویی نخواهند بود. مهمتر آنکه دانشجویان مجبورند به توجه به ساختار جملات برای درک مفهوم آن‌ها هستند. از طرفی بعضی مواقع ساختار جملات ارائه‌شده در متن خواندن با ساختار جملات پرسش‌ها متفاوت است، که این امر باعث درگیر شدن بیشتر دانشجویان با فعالیت‌ها می‌شود. به‌عنوان مثال در متن خواندن (ص. ۹) جمله زیر ارائه‌شده است:

Identified with the executive branch of government, educational administration is treated usually as a field of study in itself and not as a part of public administration.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود جمله بالا یک جمله پیچیده است، زیرا که شامل چند بخش می‌باشد (Longman Dictionary 5). بر اساس تعریف فرهنگ لغات شما (your dictionary) جمله پیچیده دارای یک بخش مستقل و حداقل یک بخش غیرمستقل است. بخش اول جمله بالا غیرمستقل و بخش دوم مستقل است چراکه دارای فاعل و فعل می‌باشد. برای درک مطلب جمله بالا باید مفهوم جمله اول در دوم آمیخته شود تا معنای کلی جمله به دست آید. این امر نیاز به‌دقت دانشجو و آشنایی او با ساختار این قبیل جملات پیچیده است، درک این جمله در مقایسه با جملات ساده نیاز به زمان بیشتری دارد.

دانشجو برای پاسخ به سؤال زیر نیاز دارد که چندین بار با دقت جمله بالا را خوانده، ساختار آن را شناخته و مطلب را به صورت صحیح درک کند. سؤال شماره ۲ چهارگزینه‌ای (ص. ۱۲) به شرح زیر است:

In paragraph one, ----- is identified with the executive branch of government.

در بخش تمرینات چهارگزینه‌ای نویسنده کتاب تا حد زیادی تلاش کرده است که در هنگام تدوین سؤالات، تناسب بین پاراگراف‌ها متن خواندن و تعداد سؤالات مطرح شده این بخش را در نظر بگیرید، به عنوان مثال در واحد درسی اول (ص. ۱۲-۱۳) ملاحظه می‌شود، دو سؤال مربوط به مطالب پاراگراف اول، دو سؤال مربوط به پاراگراف دوم، یک سؤال مربوط به پاراگراف سوم، دو سؤال مرتبط با پاراگراف چهارم و یک سؤال مرتبط با پاراگراف ۵ و ۶ می‌شود.

در بخش سؤالات تشریحی مربوط به خواندن پرسش‌ها از نظر ساختار تنوع لازم دارند، به این صورت که نه تنها سؤالات wh دار طراحی شده است، بلکه هم سؤالات مثبت و منفی [yes and no questions] و همچنین سؤالاتی به صورت خبری با استفاده از کلمه "Name ....." طرح شده است، مثال سؤالات تشریحی مطرح شده در صفحه ۱۲ کتاب است.

۲.۴ کاستی‌ها

هرچند که ارائه پاسخ سؤالات در انتهای کتاب با توجه به هدف اثر که یادگیری مستقل توسط مخاطبین است، از امتیازات این کتاب محسوب می‌شود، اما نکته آن است که یادگیری بایستی از طریق درگیر شدن دانشجویان با تمرینات و متن کتاب باشد، دسترسی آسان به پاسخ سؤال‌ها این امکان وجود دارد که بعضی از مخاطبین بدون درگیر شدن با متن، به پاسخنامه مراجعه کرده و پاسخ صحیح را بیابند، بدون آنکه یادگیری در آنان رخ داده باشد.

نکته قابل توجه دیگر آن است که هدف این کتاب همان‌طور که در مقدمه ذکر شده است، تقویت مهارت درک مطلب دانشجویان رشته مدیریت آموزشی است. اما در انتهای هر واحد درس، بخشی به ترجمه متنی از زبان انگلیسی به فارسی اختصاص یافته است.

نقدی بر کتاب *متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ...* (ویدا رحیمی نژاد) ۱۴۳

برای ترجمه یک متن علاوه بر درک مطلب به مهارت‌های دیگری از قبیل توانایی نوشتن به زبان مقصد موردنیاز است.

هرچند که بخش تشخیص پاسخ درست از نادرست دارای سؤالات مفهومی می‌باشد ولی در بین آن‌ها سوا لاتی نیز وجود دارد که دانشجویان با نگاه سریع به متن بدون درک مطلب می‌توانند پاسخ سؤال صحیح را ارائه دهد، به‌عنوان مثال سؤال ۱ در صفحه ۱۱:

Educational administration is a field of study.

پاسخ این سؤال به‌وضوح در خط چهارم متن خواندن به شرح زیر ملاحظه می‌شود (ص. ۹):

...educational administration is treated usually as a field of study in itself...

در هنگام تدوین سؤالات تشخیص پاسخ درست از نادرست واحد درسی اول (ص. ۱۱) تناسب مناسبی بین سؤالات و متن خواندن ارائه شده وجود ندارد، به این صورت که این متن شامل ۶ پاراگراف است و کلیه سؤالات این بخش که شامل ۵ سؤال است، مرتبط با پاراگراف اول (سؤالات ۱، ۲ و ۳) و دوم (سؤالات ۴ و ۵) است و هیچ سؤالی از نکات مطرح شده در چهار پاراگراف دیگر وجود ندارد. این امر باعث می‌شود که دانشجویان به مطالب پاراگراف‌های ۳، ۴ و ۵ توجه کمتری نموده و سعی کمتری در درک مطلب این سه پاراگراف بنمایند. در واحد درسی شماره ۳ در صفحه ۳۴ نیز در بخش تمرینات درست و نادرست مرتبط با متن خواندن که شامل پنج پاراگراف است ملاحظه می‌شود که از پنج سؤال ارائه شده دو سؤال مربوط به پاراگراف اول، دو سؤال دیگر مرتبط با پاراگراف چهارم و یک مورد در خصوص پاراگراف دوم است و در این تمرین مطالب پاراگراف‌های شماره سه و پنج مورد سوال قرار نگرفته اند.

در تمرین ترجمه واحد درسی اول جمله انگلیسی زیر ارائه شده است:

“The public also wishes to be represented in the determination of policies, in the development of programs, and, in some cases, in the actual administration of the educational enterprise.”

ترجمه جمله بالا در پاسخنامه چنین آمده است:

«مردم جامعه نیز مایلند در تعیین خط‌مشی‌ها، تهیه برنامه‌ها و گاهی عملاً» در مدیریت بخش آموزش سهیم باشند.»

همان‌طور که ملاحظه می‌شود عبارت اسمی

”Actual administration of the educational enterprise“ چنین ترجمه شده است: «گاهی عملاً در مدیریت بخش آموزش سهیم باشند» ترجمه شده است. کلمه ”actual“ دارای دو معنا می‌باشد (فرهنگ لغات لانگمن ۵، 5 Longman Dictionary):

”used to emphasize that something is real or exact“

”the most important part of an event or activity“

کلمه ”actual“ صفت است که همراه اسم ”administration“ است و تعریف‌کننده این اسم می‌باشد. در حالی که در ترجمه فارسی قید «عملاً» ترجمه شده است. از طرفی در عبارت ”educational enterprise“، واژه ”educational“ صفت است که به معنای «آموزشی» نه «آموزش» است.

در واحد درسی شماره دو سؤال شماره ۴ در صفحه ۲۶ در تمرینات مرتبط با متن خواندن، در بین سؤال چهارگزینه‌ای سؤال مطرح شده است، که مخاطبین بدون درگیری شدن با متن و درک مفهوم آن، تنها با نگاه سریعی به متن خواندن قادر به یافتن پاسخ صحیح می‌شوند.

طول جملات یکی از نکته‌های مهم که با توجه به سطح دانش دانشجویان و همچنین مهارت زبانی دانشجویان بایستی به آن توجه کرد. در این کتاب جملات بسیار طولانی یافت می‌شود. این جملات بعضاً پیچیده و طولانی هستند به عنوان مثال جمله زیر در متن خواندن واحد درسی شماره ۳ در صفحه ۳۲:

In connection with the preparation of the thirty-seventh session of the international conference on education, the international bureau of education requested the member states of UNESCO to answer a questionnaire about the improvement of organization and management of education systems as a means of raising efficiency in order to extend the right to education.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود طول جمله بالا پنج خط و نیم می‌باشد. مثال دیگری از این قبیل جملات، مربوط به واحد درسی شماره ۴ در متن خواندن در صفحه ۴۴ می‌باشد:

Although, generally speaking, emphasis is placed on the changes and structural evolution of societies with a view to their development, the majority of countries do not

hesitate to recognize the complementarity of the different dimensions of development, as well as the role and participation of populations in the process of achieving it.

این جمله نیز پیچیده و طولانی است و درک جملات پیچیده طبق نظر نیومن (Newman, 2012) مشکل تر از جملات ساده است. دانشجویان در درک جملاتی که ساختار پیچیده‌ای دارند، دچار مشکل می‌شوند. ممکن است که دانشجویان معنی تمام واژه‌ها را بدانند ولی ساختار پیچیده جمله امکان درک صحیح مفاهیم را برای آنان فراهم نمی‌کند (استونز، ۱۹۸۲، Stevens). از آنجایی که هدف نگارش متن‌های علمی انتقال دقیق مطلب خاصی است، بنابراین جملات بایستی به نحوی نوشته شوند (هم از جهت پیچیدگی و طول آن‌ها) که درک صحیح آن‌ها با توجه به سطح دانش زبانی مخاطبین امکان‌پذیر باشد. منابع استفاده شده برای بخش خواندن در واحدهای درسی اکثراً مربوط به دهه ۱۹۸۰ می‌شوند در حالی که آخرین چاپ این اثر در سال ۲۰۱۴ (۱۳۹۳) بوده است. این نکته یادآور آن است که این کتاب در طی ۳۴ سال و ۱۳ دفعه چاپ اصلاح نشده و همچنین مطالب آن به روز نشده است. جدول زیر سال‌های مرتبط با منابع استفاده شده را با ذکر نویسنده مشخص می‌کند. امکان درج عناوین منابع استفاده شده به دلیل ذکر نشدن در این اثر میسر نشد.

جدول شماره سه. نام نویسندگان متون خواندن و سال چاپ اثر آن‌ها در واحدهای درسی کتاب

شماره واحد درسی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
نام نویسنده منبع استفاده شده در متن خواندن	پالسن	پالسن	تیورسیو	تیورسیو	کادول	لوری	اورپول	میالرت	میالرت و آیزمبرت-جلاماتی	تانخوی
سال انتشار	۱۹۸۷	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۵	۱۹۹۰	۱۹۸۵	۱۹۸۵	۱۹۸۵	۱۹۸۵	۱۹۸۵

همان‌طور که در جدول شماره سه مشاهده می‌شود در اکثر موارد (هفت مورد) منابع استفاده شده متون واحدهای درسی در سال ۱۹۸۵ منتشر شده‌اند بقیه منابع نیز در همان دهه ۱۹۸۵ به چاپ رسیده‌اند.

۵. نتیجه‌گیری

در این مقاله کتاب «متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی» مورد بررسی قرار گرفته است. بررسی این کتاب از آن جهت حائز اهمیت است که این کتاب به‌عنوان منبعی در مراکز علمی دانشگاهی مورد استفاده قرار می‌گیرد و هرگونه نقد سازنده می‌تواند در بالا بردن کیفیت آن، نویسنده را یاری دهد. همچنین نکات قوتی که از بررسی این اثر حاصل می‌شود می‌تواند در غنی‌سازی سایر منابع مؤثر واقع شود.

بررسی و تحلیل ابعاد شکلی اثر نشان داد که نوع قلم و اندازه آن در ارائه محتوای این کتاب مناسب است و این امکان را برای دانشجویان فراهم می‌کند که به راحتی مطالب را بخوانند. از طرفی معنای واژه‌های جدید در ابتدای هر واحد درسی به انگلیسی ارائه شده است و نوع هر واژه (اسم، فعل، صفت، قید، عبارت اسمی و ...) مشخص شده است. همچنین برای هر واژه یک مثال ارائه شده است تا دانشجویان با نحوه استفاده آن در جمله پی ببرند. صحافی کتاب نیز به نحوی است که تورق مکرر آن باعث از هم گسیختگی صفحات نمی‌شود. اما در کنار مزایای شکلی کتاب، کاستی‌هایی نیز وجود دارد به‌عنوان مثال اندازه قلم استفاده شده بر روی جلد کتاب برای معرفی عنوان آن مناسب نیست. همچنین در بخشی که به ارائه اهداف در هر واحد درسی اختصاص یافته است، جمله‌ها به همان صورت در تمام واحدها تکرار شده و تنها تفاوت این بخش‌ها تنها واژه‌های جدیدی است که در هر درس تغییر کرده است. بررسی محتوایی اثر نشان داد که در این کتاب دانشجویان با واژگان، اصطلاحات و متون رشته مدیریت آموزشی جهت استفاده از منابع علمی و فنی رشته تحصیلی خود به زبان انگلیسی آشنا می‌شوند. به همین دلیل نویسنده کتاب به تعریف «مدیریت آموزشی» و مفاهیم مرتبط با آن از جمله سیستم‌های متمرکز و غیر متمرکز آموزشی، مشارکت شهروندان در تصمیم‌گیری‌های آموزشی از طریق نمایندگان خود، نقش مدیران مدارس در سیستم‌های مختلف پرداخته شده است. همچنین مدیریت آموزشی سنتی و پویا را معرفی کرده و ویژگی‌های هر یک از آن‌ها به صورت کلی برشمرده است. نکته مهم دیگری که در این کتاب به آن اشاره شده است رویکرد سازمانی مدرسه است، اشاره شده است که در مدارس که تفاوت و تنوع فردی پذیرفته شده است جایی برای رویکرد منسوخ شده سازمانی که علاقه و توانایی دانش‌آموزان را محدود می‌کند وجود ندارد. با نگاهی به موضوعات ارائه شده مشخص می‌گردد

نقدی بر کتاب *متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ...* (ویدا رحیمی نژاد) ۱۴۷

که واژگان مربوط به مفاهیم اصلی مدیریت آموزشی تا حد زیادی در این کتاب ارائه شده است.

از طرفی دستورالعمل انجام تمرینات به صورت واضح در طول کتاب ارائه شده است و برای فهم بیشتر دانشجویان یکی از تمرین ها به عنوان مثال حل شده است. اکثر تمرینات چهار گزینه ای به نحوی تدوین شده اند که دانشجویان بدون درک صحیح مطلب قادر به پاسخگویی نیستند. این امر دانشجویان را وادار می کند که با متن درگیر شده تا مطلب را درک کرده و بتوانند به سوالات پاسخ صحیح بدهند. در بخش تمرینات چهار گزینه ای تا حد زیادی تلاش شده است که تناسب بین پاراگراف های متن با تعداد سوالات مطرح شده حفظ شود، اما گاهی نیز در خصوص بعضی از پاراگراف ها هیچ سوال چهارگزینه ای تدوین نشده است. این امر باعث می شود که دانشجویان بر روی اینگونه پاراگراف ها کمتر تمرکز کنند. بعضی از جملات در متن خواندن پیچیده هستند به نحوی که دانشجویان با توجه به دانش قبلی خود قادر به درک آن ها نیستند. در بخش سوالات تشریحی مربوط به خواندن، پرسشها از نظر ساختار تنوع لازم را دارند و دانشجویان با انواع ساختار جملات پریشانی آشنا می شوند. هدف این کتاب یادگیری مستقل دانشجویان است به همین دلیل در انتهای کتاب پاسخ تمرینات ارائه شده است، اما از آنجایی که یادگیری از طریق درگیر شدن دانشجویان با تمرینات حاصل می شود، در اختیار داشتن پاسخ سوالات ممکن است که امر درگیر شدن دانشجویان با فرآیند یادگیری را تا حد زیادی مختل نماید. نکته دیگر اینکه هدف از نگارش این کتاب تقویت مهارت درک مطلب دانشجویان در رشته مدیریت آموزشی است اما در هر واحد درسی متنی برای ترجمه ارائه شده است که به مهارت های دیگری از قبیل توانایی نوشتن به زبان مقصد نیاز دارد.

هر چند که در بخش تشخیص پاسخ درست از نادرست، سوالات مفهومی وجود دارد، اما سوالاتی نیز وجود دارد که دانشجویان با نگاه سریع به متن بدون درگیر شدن با آن پاسخ درست را در می یابند. همچنین دیده شده است که گاهی تناسبی بین تعداد سوالات و تعداد پاراگراف های متن خواندن در بخش تشخیص پاسخ درست از نادرست وجود ندارد و برای بعضی از پاراگراف ها سوالی تدوین نشده است. از منابع قدیمی در تدوین کتاب استفاده شده است این منابع بین سالهای ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۰ تدوین شده اند.

به‌طور کلی بررسی این کتاب نشان می‌دهد که ابعاد مختلف شکلی و محتوایی این اثر ارزنده می‌باشد و با وجود اشکالاتی که در این کتاب دیده شده است می‌توان گفت یک تألیف علمی و عملی برای دانشجویان مورد نظر کتاب است.

۶. پیشنهادها

پس از بررسی کتاب چند پیشنهاد جهت ارتقای کیفیت کتاب به شرح زیر ارائه می‌گردد: با توجه به اینکه از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۹۳ این کتاب پانزده بار به چاپ رسیده است، نویسنده ذکر کند که آیا اصلاحات و تغییراتی در طی این پانزده بار چاپ بر روی کتاب صورت گرفته است یا خیر. از منابعی در تدوین کتاب استفاده شده است که متعلق به سالهای ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۰ هستند، به روز کردن منابع و تزریق مطالب جدید می‌تواند به بالابردن کیفیت این کتاب بسیار موثر باشد.

در ابتدای کتاب جدولی تدوین شود که اهداف هر درس با ذکر جزئیات در آن مشخص باشد.

پیشنهاد می‌گردد که با توجه به هدف کتاب که تقویت درک مطلب دانشجویان است، بخش ترجمه حذف گردد. اما به‌رحال در خصوص بخش ترجمه واحد درسی اول در صفحه ۱۴ پیشنهاد می‌شود که جمله زیر:

“The public also wishes to be represented in the determination of policies, in the development of programs, and, in some cases, in the actual administration of the educational enterprise.”

به‌صورت زیر ترجمه شود:

«مردم جامعه نیز مایلند در تعیین خط‌مشی‌ها، تهیه برنامه‌ها و گاهی در مدیریت مهم بخش آموزشی سهیم باشند.»

همچنین ضرورت دارد که ترجمه‌های دیگر نیز بررسی گردند.

در واحد درسی شماره ۲ صفحه ۲۵ در تمرین شماره ۴ که مرتبط با متن خواندن است، به عبارت “The Main Point” اشاره شده است و از مخاطبین خواسته شده است که مشخص کننده ایده اصلی پاراگراف سوم در کدام جمله است.

The main point of paragraph three is stated in its ..... statement.

نقدی بر کتاب *متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ...* (ویدا رحیمی نژاد) ۱۴۹

هرچند که ممکن است قبلاً مخاطبین با مفهوم این عبارت آشنا باشند، ولی جهت یادآوری مخاطبین و همچنین از آن جهت که یکی از اهداف این کتاب خودآموزی مستقل است، پیشنهاد می‌شود که این مفهوم قبل از ارائه به مخاطبین معرفی شده و به نحوه یافتن «ایده اصلی» پاراگراف نیز اشاره شود.

پیشنهاد می‌شود که از متون به‌روز که دارای جملات طولانی و پیچیده کمتری هستند، استفاده شوند. همچنین سؤالات به نحوی طراحی شود که نکات مهم در کلیه پاراگراف‌های یک متن را مورد پرسش قرار دهد تا دانشجویان با کلیه پاراگراف‌های متن خواندن درگیر شوند. از طرفی در هنگام انتخاب مطالب به دانش قبلی دانشجویان توجه گردد و اصل $i+1$ در نظر گرفته شود، تا امکان درک صحیح مفاهیم برای آنان فراهم آید (کراشن، ۱۹۸۲، ۲۰۰۹ Kerashen).

همان‌طور که گفته شد، وجود پاسخنامه در انتهای کتاب می‌تواند یکی از نقاط قوت کتاب باشد، مخصوصاً با توجه به اینکه یادگیری مستقل هدف این کتاب است، ولی از طرفی مخاطبین می‌توانند بدون درگیر شدن با متن و بدون اینکه امر یادگیری اتفاق افتاده باشد به پاسخنامه مراجعه و پاسخ سؤال را بیابند، برای حل این مشکل پیشنهاد می‌شود که دسترسی به پاسخنامه را به طریقی دشوارتر کرد، به‌عنوان مثال می‌توان پاسخنامه را از انتهای کتاب حذف و آدرس دسترسی را در انتهای کتاب درج نمود. یا با استفاده از نرم‌افزارهای خاص از درگیر شدن مخاطبین با متن، قبل از دستیابی به پاسخ صحیح در پاسخنامه اطمینان حاصل کرد.

همچنین پیشنهاد می‌گردد که فهرست منابع استفاده‌شده در انتهای کتاب درج گردد و یک بخش تحت عنوان «مطالعه بیشتر» در انتهای هر واحد درسی یا در انتهای کتاب در نظر گرفته شود تا چنانچه دانشجویان نیاز به مطالعه بیشتر در خصوص مباحث موردبحث این اثر داشتند، به آن‌ها مراجعه نمایند.

کتابنامه

آیین‌نامه شورای برنامه‌ریزی وزارت علوم، مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس دوره کارشناسی علوم تربیتی گرایش مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی. ۱۳۷۳/۱۱/۹.
علیمحمدی، محمود. (۱۳۹۳). *متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی*. تهران: دانشگاه پیام نور.

۱۵۰ پژوهش‌نامه انتقادی متون و برنامه‌های علوم انسانی، سال بیستم، شماره دهم، دی ۱۳۹۹

صافی، احمد. (۱۳۷۳). مدیریت و برنامه‌ریزی در آموزش و پرورش، تهران: اداره کل آموزش‌های ضمن خدمت.

علاقه بند، علی. (۱۳۷۴). *مقدمت مدیریت آموزشی*. تهران: بعثت.

قرائی مقدم، امان ..... (۱۳۷۵). *مدیریت آموزشی*. تهران: ابجد.

میرکمالی، سید محمد. (۱۳۸۷). *رهبری و مدیریت آموزشی*، تهران: یسپرون.

Cunningham, W. G., & Cordeiro, P. A. (2006). *Educational leadership: A problem-based approach*. (3rd ed.). Boston: Allyn & Bacon.

David Newman. (2012). *Comprehension and the Sentence*. David Newmonic Language Resources 2010-2012.

Alimohamadi, Mahmood. (1391). *English in Educational Administration*. Tehran: Payamnoor.

Kerashen D. Stephen. *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. (1982, 2009). Pergamon Press Inc.

Stevens, C. Kathleen. (1982). "Helping Students Understand Complicated Sentences". <https://scholarworks.wmich.edu/cgi/viewcontent>.

Longman Dictionary 5.